

EHDOTUS OIKEUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI TUOMIOISTUINTEN JA ERÄIDEN OIKEUSHALLINTOVIRANOMAISTEN SUORITTEISTA PERITTÄVISTÄ MAKSUISTA VUOSINA 2025-2027

Pääasiallinen sisältö

Ehdotetulla asetuksella säädettäisiin tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2025-2027.

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Tuomioistuimen, haastemiehen, Syyttäjälaitoksen ja oikeusapu- ja edunvalvontapiirin suoritteista perittävistä maksuista ja erillisten kustannusten korvaamisesta säädetään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2022-2024 annetussa oikeusministeriön asetuksessa (1121/2021; jäljempänä suoritemaksuasetus), siltä osin kuin maksuista ja korvauksista ei ole säädetty muualla laissa tai asetuksessa. Asetus on annettu valtion maksuperustelain 8 §:n (348/1994) nojalla. Asetus on voimassa 31.12.2024 asti, joten se tulee antaa uudelleen vuoden 2025 alusta lukien.

2. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu oikeusministeriössä. Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Tuomioistuinmaksulain 2 §:n 5 momentin mukaan oikeudenkäyntimaksujen suuruus tarkistetaan kolmivuotiskausittain oikeusministeriön asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti. Tarkoituksenmukaisuussyistä myös suoritemaksuasetuksessa säädettyjen maksujen suuruus on tarkistettu samassa aikataulussa. Tuomioistuinmaksulain mukaiset

maksut tulevat tarkistettaviksi vuoden 2025 alusta lukien. Suoritemaksuasetuksessa säädettyjä suoritteista perittäviä maksuja esitetään tarkistettaviksi samasta ajankohdasta, ja asetus esitetään annettavaksi edelleen määräaikaisena niin, että se olisi voimassa 31.12.2027 asti.

Haastemiehen suorittamasta tiedoksiannosta ja tiedoksiantoyrityksestä perittävä maksu ehdotetaan korotettavaksi 85 eurosta 110 euroon, jotta se olisi lähempänä tiedoksiannon omakustannusarvoa.

Todistus-, ote- ja jäljennösmaksuja, valan tai vakuutuksen vastaanottamiseen liittyviä maksuja sekä kuuluttamiskustannuksista ja eräistä muista kustannuksista perittäviä maksuja nostettiin viimeksi vuoden 2022 alusta, jolloin vertailulukuna aiempaan hintatasoon käytettiin elokuun 2021 elinkustannusindeksiä. Rahan arvon muutoksen laskemiseen soveltuu Tilastokeskuksen julkaisema elinkustannusindeksi. Sen pisteluku oli 2020 elokuussa 2021 ja 2323 elokuussa 2024. Elinkustannusindeksin muuntokerroin on näin ollen 1,15. Nyt maksuja esitetään tarkistettavaksi vuoden 2025 alusta lukien rahan arvon muutosta vastaavasti lähimpään kymmeneen senttiin (otteiden ja jäljennösten sivuhinnat) tai euroon (muut maksut) pyöristäen.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:n (495/2005) 1 momentin 3-4 kohtien mukaan asiakirjan antamisesta saman lain 9 ja 11 §:n nojalla ei peritä maksua, kun julkinen sähköisesti talletettu asiakirja lähetetään tiedon pyytäjälle sähköpostitse tai kun sähköisesti talletettu asiakirja lähetetään asianosaiselle sähköpostitse. Oikeuslaitoksessa on tavoitteena lähivuosina kokonaan sähköinen oikeudenkäynti. Asiakirjat tehdään vastaisuudessa valmiiksi kokonaan sähköisesti, jolloin pääsääntö tulee olemaan, että sähköisesti talletettu asiakirja lähetetään sähköisesti. Sovellettavaksi tulisi kuitenkin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:n 2 momentti, jonka mukaan tiedon esille hakemisesta aiheutuneita kustannuksia vastaava maksu peritään kuitenkin silloin, kun on pyydetty asiakirjaa, joka ei ole yksilöitävissä ja löydettävissä viranomaisen pitämästä asiakirjarekisteristä siinä käytettävän asiakirjaluokittelun eikä asiakirjan tunnisteiden avulla taikka sähköisesti ylläpidetystä rekisteristä sen hakutoimintojen avulla. Selvyyden vuoksi asetuksessa ehdotetaan säilytettävän viittaukset näihin julkisuuslain kohtiin.

4. Pääasialliset vaikutukset

Tuomioistuinten tulot lisääntyisivät tiedoksiantomaksun korottamisen takia noin 600 000 euroa vuodessa. Tiedoksiantomaksujen tuotto oli vuonna 2023 noin 2 miljoonaa euroa.

Todistus-, ote- ja jäljennösmaksujen tuotto oli tuomioistuimissa vuonna 2023 noin 400 000 euroa. Tuomioistuinten tulojen arvioidaan nousevan esitettyjen korotusten vuoksi noin 60 000 euroa. Kuuluttamiskustannusten korvauksia, vala- ja vakuutusmaksuja sekä nauhoite- ja tallennemaksuja perittiin vuonna 2023 noin 600 000 euroa ja tulojen arvioidaan nousevan esitettyjen korotusten vuoksi noin 90 000 euroa.

Säännösmuutosten taloudelliset vaikutukset olisivat siten yhteensä noin 750 000 euroa tulojen lisäystä.

5. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä ja Tuomioistuinvirastolta.

6. Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Soveltamisala. Asetuksessa säädettäisiin tuomioistuimen, haastemiehen, Syyttäjälaitoksen sekä Oikeuspalveluviraston suoritteista perittävistä maksuista ja erillisten kustannusten korvaamisesta, siltä osin kuin niistä ei säädettäisi muualla laissa tai asetuksessa. Oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palvelut kootaan uuteen, 1.1.2025 toimintansa aloittavaan Oikeuspalveluvirastoon, jolle siirtyvät muun muassa nykyisten kuuden oikeusapu- ja edunvalvontapiirin tehtävät. Näin ollen termi ”oikeusapu- ja edunvalvontapiirin” korvattaisiin sanalla Oikeuspalveluviraston. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:ää.

2 §. Haastemiehen suorittama tiedoksianto. Haastemiehen suorittamasta tiedoksiannosta ja asiakirjan toimittamisesta ulkomailla tiedoksi perittävät maksut nostettiin vuoden 2022 alusta 80 eurosta 85 euroon. Tiedoksiantomaksut on ollut tarkoitus nostaa vastamaamaan täysimääräisesti tiedoksiantojen keskimääräisiä kustannuksia. Syyskuusta 2022 vuoden 2023 loppuun tarkasteltuna yhden tiedoksiannon keskimääräinen kustannus oli 112 euroa, jolloin kustannusvastaavuusaste oli noin 76 prosenttia. Maksu esitetään nostettavaksi 110 euroon, jotta se olisi lähempänä tiedoksiannon omakustannusarvoa ja siten täyttä kustannusvastaavuutta. Maksua ei perittäisi, jos tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta. Tiedoksianto sisältyy tuomioistuinmaksuun. Myös poliisille säädettäisiin maksuvapaus tiedoksiantomaksusta. Maksuvapautukset vastaisivat voimassa olevan 2 §:n säännöstä.

3 §. Tiedoksianto ulkomaille. Asiakirjan toimittamisesta ulkomailla tiedoksi annettavaksi perittävä maksu ehdotetaan nostettavaksi samalla tavalla kuin 2 §:ssä säädettävä tiedoksiantomaksu 85 eurosta 110 euroon. Lisäksi pykälässä säädettäisiin, että maksua

ei peritä, jos tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta. Maksuvapautus vastaisi voimassa olevan asetuksen 3 §:n säännöstä.

4 §. Todistusmaksut. Tilauksesta annettavasta todistuksesta perittävä todistusmaksu esitetään nostettavaksi 32 eurosta 37 euroon rahan arvon muutosta vastaavasti (muuntokerroin $1,15 \times 32 = 36,8$). Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi, että todistusmaksu ei sisällä maksua jäljennöksestä, joka todistuksen laatimista varten mahdollisesti joudutaan valmistamaan. Jäljennösmaksusta säädettäisiin asetuksen 5 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan todistusmaksua ei perittäisi todistuksesta, joka kirjoitetaan ilman pyyntöä asiakkaalle annettavaan asiakirjaan; jonka viranomaisen julkisena kaupanvahvistajana merkitsee kiinteistön luovuttamisesta tehtyihin asiakirjoihin; jonka tuomari antaa asianomaiselle puhevallan varaamista varten; tai joka annetaan maksutta käsiteltäväksi säädetyssä asiassa.

Maksun suuruutta lukuun ottamatta pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 4 §:ää.

5 §. Otemaksut ja jäljennösmaksut. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ote- ja jäljennösmaksuista. Tavanomaisen asiakirjapyynnön perusteella valmistettavan oikeaksi todistettavan otteen tai jäljennöksen maksu nousisi 2,60 eurosta 3 euroon sivulta (muuntokerroin $1,15 \times 2,6 = 2,99$). Asiakirjan oikeaksi todistamattoman A4-kokoa olevan jäljennöksen hinta nousisi 0,60 eurosta 0,70 euroon sivulta (muuntokerroin $1,15 \times 0,6 = 0,69$) ja A3-kokoisen jäljennöksen hinta nousisi 1,20 eurosta 1,40 euroon sivulta (muuntokerroin $1,15 \times 1,2 = 1,38$). Asianosaiselta perittävä ote- tai jäljennösmaksun enimmäismäärä nousisi 92 eurosta 106 euroon asiakirjalta (muuntokerroin $1,15 \times 92 = 105,8$). Erityisiä toimenpiteitä vaativan asiakirjapyynnön perusteella valmistettavasta otteesta tai jäljennöksestä perittävä maksu nousisi 3,70 eurosta 4,30 euroon sivulta (muuntokerroin $1,15 \times 3,7 = 4,25$) ja tämän maksun enimmäisveloitus asianosaiselta 193 eurosta 222 euroon asiakirjalta (muuntokerroin $1,15 \times 193 = 221,95$).

Pykälän 2 momentissa olisi säännös vähimmäismaksusta. Nykyinen otteesta tai jäljennöksestä perittävä vähimmäismaksu on 10 euroa. Rahan arvon muutos huomioiden maksu olisi 11,50 euroa, jolloin se nousisi 10 eurosta 12 euroon. Vähimmäismaksun tarkoitus on kattaa laskuttamisesta aiheutuneet kulut tilauksen laajuudesta riippumatta. Valtion maksuista yleensä on säädetty valtion maksuperustelaisissa (150/1992), jonka 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan erityisestä syystä määrätä suoritteen omakustannusarvoa korkeammaksi. Tällaista erityistä syytä vähimmäismaksun muuttamiseksi omakustannusarvoa korkeammaksi ei ole. Valtiokonttorin Tilauksesta

perintään –prosessin hyvät käytännöt –ohjeen (VK/77796/00.00.00.01/2023) mukaan laskun käsittelykulut valtiolla ovat keskimäärin 10 euroa. Valtiokonttori suosittelee, että pienin laskutettava erä on 10 euroa, jolloin laskutuksesta aiheutuvat kustannukset tulevat katetuksi. Jos maksu nostettaisiin 10 eurosta 12 euroon, maksu ei vastaisi edellä mainitussa Valtiokonttorin ohjeessa todettua keskimääräistä laskun käsittelykulua valtiolla eikä suositusta vähimmäislaskutettavasta erästä. Näin ollen huolimatta rahan arvon muutoksesta maksu ehdotetaan pysytettävän voimassa olevassa asetuksessa säädetyssä 10 eurossa kustannusvastaavuuden säilyttämiseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan skannaamista edellyttävän asiakirjan toimittamisesta sähköpostitse ja telekopiona toimitettavasta jäljennöksestä perittäisiin pykälän 1 ja 2 momenttien mukainen maksu, mutta todistusjäljennöksestä perittäisiin maksu kuten todistuksesta.

Pykälän 4 momentissa olisi informatiivinen viittaus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:n 1 ja 2 momentteihin, joissa säädetään sähköisesti talletetun asiakirjan lähettämisestä maksutta.

Pykälä vastaisi muuten voimassa olevan asetuksen 5 §:ää, mutta yksikkömaksuja ehdotetaan tarkistettavan rahan arvon muutoksen mukaisesti.

6 §. *Vapautukset ote- ja jäljennösmaksun suorittamisesta.* Pykälässä lueteltaisiin asiakirjat, joista ei perittäisi ote- eikä jäljennösmaksua.

Maksua ei perittäisi asiakirjasta, joka annetaan asianosaiselle ilman tilausta. Maksua ei perittäisi myöskään toimituskirjasta asianomistajalle virallisen syyttäjän ajamassa rikosasiassa; jäljennöksestä suullisen valmistelun tai pääkäsittelyn pöytäkirjasta kantajalle riita-asiassa ja hakijalle hakemusasiassa; uskotulle miehelle tai konkurssipesän pesähoitajalle annettavasta toimituskirjasta, virkakäyttöön tarkoitetusta nimikirjanotteesta, saneerausmenettelyä koskevassa asiassa hakemuksen liitteistä toimitettavista jäljennöksistä asianosaiselle, yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun asetuksen (58/1993) 5 §:ssä tarkoitettua jäljennöksestä, sakon muuntorangeistusta koskevassa asiassa toimituskirjasta asianosaiselle, kansainvälisessä lainkäyttö- tai tutkintaelimessä käsiteltävässä asiassa tarvittavasta asiakirjasta ulkoministeriölle, rikosvahinkojen korvaamista valtion varoista koskevassa asiassa tarvittavasta asiakirjasta Valtiokonttorille eikä asiakirjasta, jonka maksuttomuudesta säädetään muualla laissa tai asetuksessa. Lisäksi maksu voitaisiin jättää perimättä korkeakoululta, jos jäljennös toimitettaisiin tieteellisiä tutkimustarpeita varten.

Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 6 §:ää.

7 §. Valat ja vakuutukset. Valan tai vakuutuksen vastaanottamisesta siitä annettavine todistuksineen perittävä maksu nostettaisiin 104 eurosta 120 euroon rahan arvon muutosta vastaavasti (muuntokerroin $1,15 \times 104 = 119,6$). Tuomarinvakuutuksesta ja tuomioistuimen virkamiehen tuomarinvakuutusta vastaavasta vakuutuksesta ei perittäisi maksua. Maksun suuruutta lukuun ottamatta pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 7 §:ää.

8 §. Kuuluttamiskustannukset ja eräät muut kustannukset. Pykälän 1 momentin mukaan kuuluttamisesta aiheutuneiden kustannusten korvausta nostettaisiin 181 eurosta 208 euroon rahan arvon muutosta vastaavasti (muuntokerroin $1,15 \times 181 = 208,15$).

Pykälän 2 momentissa olisi säännös, että jos asianosainen olisi laiminlyönyt velvollisuudekseen säädetyn jäljennöksen antamisen viranomaiselle, se valmistettaisiin hänen kustannuksellaan ja tällöin jäljennösmaksu perittäisiin 5 §:ssä säädetyn määräisenä.

Pykälän 3 momentin mukaan ääni- tai kuvanauhoitteesta taikka tallenteesta perittävät toimituskustannukset nostettaisiin 29 eurosta 33 euroon (muuntokerroin $1,15 \times 29 = 33,35$). Jos toimittaminen edellyttäisi yli kahden tunnin työtä, kultakin kahden tunnin ylittävältä täydeltä tunnilta perittäisiin 24 euron sijasta 28 euroa (muuntokerroin $1,15 \times 24 = 27,6$), kuitenkin enintään 673 euroa nyt perittävän 585 euron sijaan (muuntokerroin $1,15 \times 585 = 672,75$).

Lisäksi pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tiedon esille hakemisesta perittävän maksun määräisi aiheutuneita kustannuksia vastaavaksi tiedon hakenut viranomainen.

Maksujen suuruutta lukuun ottamatta pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 8 §:ää.

9 §. Muut maksulliset suoritteet. Pykälän mukaan suoritteita, jotka viranomainen hinnoittelee valtion maksuperustelain (150/1992) 7 §:n mukaisesti, olisivat julkaisut, asiantuntijapalvelut ja tilavuokrat. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 9 §:ää.

10 §. Voimaantulo. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asetuksen voimaantulosta. Maksun perimiseen suoritteesta, jonka maksuperuste olisi syntynyt ennen asetuksen voimaantuloa, sovellettaisiin asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025 ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2027.

Esitetään, että oikeusministeriö antaa asetuksen tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista vuosina 2025-2027.